

Školní vzdělávací program

Předmět: Základy společenských věd

vedoucí autorského týmu: Mgr. Taťána Kačmárová

členové autorského týmu: Mgr. Filip Worm

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Vyučovací předmět Základy společenských věd vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost vzdělávacího oboru Občanský a společenskovědní základ z RVP G.

Mezi hlavní cíle vyučovacího předmětu ZSV patří seznámení žáků se základy různých společenskovědních oborů. V průběhu studia žák rozšiřuje již nabyté znalosti a získává nové vědomosti o podstatě lidské psychiky, o společnosti, posiluje své právní vědomí, v dějinách filosofie hledá názory blízké své přirozenosti, v ideologiích pak odhaluje podstatu svého světového názoru. Učí se klást otázky, pochybovat a přirozeně tak podporovat názorovou pluralitu v kontextu Evropa a svět.

Předmět Základy společenských věd je realizován jako povinný ve všech ročnících gymnázia s následující hodinovou dotací:

- 1. ročník, kvinta: 1 hodina
- 2. ročník, sexta: 2 hodiny
- 3. ročník, septima: 2 hodiny
- 4. ročník, oktáva: 2 hodiny

Výuka probíhá ve třídách i veřejných místech mimo školu. Učivo je prezentováno za pomoci videa, četbou a přednáškami. Důležitou metodou je řízená diskuze postavená na individuálním názoru žáka a rovněž samostatná i skupinová práce žáků formou vyhledávání a zpracování informací na témata současnosti, tj. eseje, komentáře, referáty, studie, úvahy a psychosociální hry, které napomáhají k formování žákovy osobnosti.

Vyučovací předmět Základy společenských věd úzce spolupracuje s následujícími vyučovacími předměty a vzdělávacími obory:

- cizí jazyky (Jazyk a jazyková komunikace)
- dějepis, výchova k občanství (Člověk a společnost)
- zeměpis (Člověk a příroda)
- hudební výchova, výtvarná výchova (Umění a kultura)
- informatika (Informační a komunikační technologie)

Do obsahu vyučovacího předmětu Základy společenských věd jsou integrována následující **průřezová témata:**

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie:

K naplnění jednotlivých klíčových kompetencí žáků vyšších ročníků gymnázia směřují učitelé prostřednictvím následujících výchovných a vzdělávacích strategií:

1. kompetence k učení

- žákům jsou nabízená společenskovední témata, která zpracují individuálně formou seminárních prací a komentářů, následně obhajobou a diskuzí s ostatními. Žák pracuje s odbornou literaturou, čímž posiluje kompetence k učení. Učí se správně citovat a parafrázovat
- žáci jsou vedeni k uvědomění si svých schopností argumentovat pod vedením učitele, žáci analyzují odborné texty a vyvozují z nich závěry

2. kompetence k řešení problémů

- učitel žákům pomáhá s vytvářením hypotéz, dává jim příležitost k prezentaci vlastních názorů formou debat, soutěží a her tyto kompetence posiluje
- učitel motivuje žáky k úvahám o společenskovedních problémech, jevech a procesech, podněcuje je k hledání analogií mezi různými sociálními jevy, žák zdokonaluje svojí schopnost vnímat problémy v širších souvislostech. Učitel navazuje situace pomocí psychosociálních her.

3. kompetence komunikativní

- učitel vede žáky ke kladení jasných, srozumitelných dotazů, k obhajobě vlastního názoru, k hledání argumentů a protiargumentů. Učitel směřuje žáka k vytváření ucelených názorů k zadaným či vybraným společenskovedním tématům.
- učitel vytváří žákům dostatek příležitostí k nácviku vhodných způsobů chování v modelových situacích

4. kompetence sociální a personální

- učitel navozuje situace, v nichž žáci rozvíjejí vztahy k sobě i k ostatním, podporuje vytváření a rozvíjení mezilidských vztahů, rovněž mezi žáky a učitelem
- učitel uplatňuje týmovou práci, skupinové projekty a společné prezentace výsledků práce žáků
- učitel seznamuje žáky s různými způsoby sebereflexe, podpoří jejich osobnostní rozvoj, podporuje jejich přirozenou touhu vyniknout ve skupině, a přitom posilovat vztah k sobě a ostatním
- poznává právní aspekty práce s informacemi a výpočetní technikou, respektuje duševní vlastnictví, správně cituje autorská díla

5. kompetence občanské

- učitel motivuje žáky ke sledování aktuální situace (politické, sociální, ekologické, ekonomické, právní aj.) v ČR i ve světě
- učitel seznamuje žáky na modelových situacích (např. simulace jednání v parlamentu, účast ve volbách) se základními principy občanské demokratické společnosti
- učitel využívá aktuálních možností pro uspořádání setkání žáků s osobnostmi politického, kulturního a společenského života

6. kompetence k podnikavosti

- učitel vede žáky k získávání a vyhodnocování informací o vzdělávacích a pracovních příležitostech
- učitel vede žáky k systematické práci a tím žáky vychovává k základním pracovním návykům. Žák se učí analyzovat své osobnostní a pracovní vlastnosti, což mu pomáhá v orientaci na trhu vzdělání a práce a pomáhá při rozhodování o své budoucnosti